

חלקי בעמלי

גליון מס' 5 | פרושת וארא - א' טבת תשע"ג

גליון תורני - חינוכי לחרדי העמל

יוצא לאור על ידי ארגון **חלקי בעמלי**
 בתי מדרש לתורה וחינוך, לחרדים
 העמלים לפרנסתם
 רחוב קהתי 14 ירושלים
 דוא"ל: helki.baamali@gmail.com
 עורך: ח. רוזנברג

השבוע בגליון: מושגים של גאולה | טיפ לשבת | הטלית של אבא | מסירת מידע | לעשות את השבת | אליין, חברה | אבא ישאל את הרב

צבר השורק

המקום: אחד ממרכזי התורה המפורסמים בארה"ב. השעה: 9:00 בערב, תחילת סדר שלישי. אל היכל בית המדרש המואר נכנסים עשרות אנשי עסקים, מהם מעובדים ומטופחים ומהם בלבוש המעיד על עיסוק פשוט יותר. מה הם מחפשים שם? הם באים ללמוד, פשוט ללמוד בישיבה.

נשמע רחוק? בלתי אפשרי? מסוג התופעות שרק האמריקנים מסוגלים לחיות איתן?

האמת היא, שאין סיבה אמיתית שתופעה כזו תיראה לנו תמוהה. חרדי העמל לפרנסתו יכול להרגיש שייכות וחיבור טבעי לעולם התורה - ללא תחושת נחיתות או דחייה.

המצע העשיר עליו צמחנו הוא ללא ספק עולם הישיבות. ערכי היהדות שלנו נרכשו, לא תמיד בקלות ולא תמיד במהירות, בחדרי שיעורים נטולי דר, בחדרי אוכל מזעיפי פנים ובאוצרות-ספרים אפופי עשן.

שם, במקומות הללו, השקו אותנו בערכים תורניים. שם, טיפחו אותנו ודישנו אותנו באהבת תורה. על גבי ספסלים חורקים וסטנדרים משופשים התעצבה בנו אישיות יהודית, הדוגלת בערכי נצח, ומניחה כל העת על המאזניים חיי שעה מול חיי עולם. אנו מביטים לאחור אל ימי הבחורות, ימים נטולי עול כלכלי, ימים שסבבו סביב דף הגמרא, השיעור והשיחה, ימים שחרטו בליבנו באותיות של זהב את המסירות לתורה ואת השאיפות הגבוהות - שגם אם התנפצו בשלב כלשהו אל סלעי המציאות, זיכרון המתוק לא נשכח מאיתנו. אל ימים אלו אנו מביטים, ומכירים כי הם שימשו לנו ככר פורה לצמיחה אישית-יהודית.

האם קיימת אפשרות כזו שחרדים העמלים לפרנסתם יחושו שייכות מלאה אל עולם הישיבות, עד כדי שיקבעו את לימודם היומי בהיכלי התורה? האם אדם העמל לפרנסתו אינו יכול להיות חלק אינטגרלי מעולמם של תלמידי חכמים, שייך משפיע ומעורב?

במקום לחפש אשמים במצב, במקום לחוש תחושות קיפוח ודחייה, במקום לנסות לייצר תחליפים ומעגלי שייכות אחרים - אנו מסוגלים וגם חייבים, לייצר מצב שאנשים עובדים יהיו חלק מובנה מהקהילה התורנית, גם כאן בארצנו הקדושה!

קוראים יקרים, נשמח לקרוא את דעתכם
דוא"ל: helki.baamali@gmail.com

כ.ר.

ירושלים	ת"א	חיפה	ב"ש
16:19	16:33	16:22	16:37
17:35	17:36	17:34	17:38

דף היומי	שבת צט	שבת ק	שבת קא	שבת קב	שבת קג	שבת קד	שבת קה
גיטין ז, ה-ו	גיטין ז, ח-ט	גיטין ז, ט-י	גיטין ז-ח, ט-א	גיטין ח, ב-ג	גיטין ח, ד-ה	גיטין ח, ו-ז	גיטין ח, ט-י

הדפיסו, וקחו הביתה לשבת

עשה לך (!) רב

כאשר נתרגל להתייעץ עם דמות תורנית הקרובה לליבנו.

המומחה הטוב ביותר

כשאנו מחליטים לשפץ את הבית, אנו מחפשים אחר מעצבת הפנים הטובה ביותר שתבין את רצונותינו ויכולותינו. אם אנו נזקקים ליעוץ רפואי, חלילה, נקבע תור למומחה הגדול ביותר שישכיל להבין היטב את הבעיה ולספק לה פתרון מועיל. כשאנו מגיעים לצומת פיננסית איננו מתעצלים לחקור ולדרוש אחר הצעד הרווחי ביותר בו עלינו לנקוט. כך אנו אמורים לנהוג גם כאשר אנו נדרשים ליעוץ תורני - עלינו למצוא לנו את הרב שנסמוך עליו, שנרגיש בטוחים שהוא מכיר את אורחות חיינו ויכול לסייע לנו בעצה הנכונה.

אין הכוונה רק לשאלות הלכתיות. בתחומים אלו ברור לכל אחד שאינו יכול לפסוק לעצמו ועליו להיוועץ בתלמיד חכם מורה הוראה. כוונתנו לשאלות בשאר תחומי החיים, כאלו שאין בהם הוראת הלכה ברורה והמענה עליהם תלוי באופי השואל ואורח חייו.

רב אישי

ישנם כאלו שמסתפקים במילוי הוראותיהם הפומביות של גדולי התורה המנהיגים את הציבור כולו. זוהי הנהגה נכונה כאשר אנו נדרשים להחליט החלטה שיש בה עניין ציבורי, אך כאשר אנו מעוניינים לשמוע דעת תורה בעניינים האישיים שלנו, לרוב אין לנו את האפשרות להיכנס לגדולי התורה ולפרוש בפניהם בנחת את לבטינו. בדרך כלל גם להם אין את האפשרות להיכנס יחד איתנו אל עומקה של סיטואציה, ולברור יחד איתנו את הדרך הנכונה בה עלינו לפעול.

לצורך כך נדרש 'רב אישי', רב שמכיר אותנו ואת אופי משפחתנו ואנו מסוגלים להתייעץ איתו בפתיחות. רב שעיתותיו בידו להאזין לנו, שיש לו את היכולת לחזור אל מצבנו ומבטנו האישי, ולייעץ לנו כיצד עלינו לנהוג במצבים האישיים שלנו.

כן, יש לנו דעה עצמית, בהחלט, אך רב אישי יכול להעצים אותה, ולעזור לנו להעלות אותה על דרך נכונה ואמיתית, שנהיה בטוחים בה...

"בשביל מה אתה צריך רב? אתה לא יודע להחליט לבד? אין לך דעה עצמית?!" - מכירים את המשפטים הללו? לעיתים הם נשמעים מגורמים חיצוניים שאינם מכירים בערכה של תורה, ובאפשרות לחיות באמת על פי התורה בכל תחומי החיים. אך לפעמים עולים קולות אלו גם בתוכנו, בעיקר כאשר היינו רוצים להיות מודרכים על ידי תלמיד חכם, אך אנו מתייאשים למצוא תלמיד חכם שכזה, שיוכל להבין אותנו היטב, ולייעץ לנו עצה תורנית ההולמת את אופיינו האישי ואורח חייו.

במצבים כאלו אנו נוטים להפוך את התמונה, ולשאול את עצמנו בשביל מה בכלל צריך להתייעץ עם רב. הקושי למצוא רב שעיתותיו בידו להאזין לנו בקשב, ולחוות את דעתו בנחת כיצד עלינו לנהוג במצבים שונים אליהם אנו נקלעים, מוביל אותנו לפעמים לחשיבה שכל העניין בכלל מיותר...

ביטחון ורווח חינוכי

כל אחד מאיתנו נתקל בסיטואציות בהן הוא מבין שהוא זקוק לשמוע דעת תורה, בכדי להחליט כיצד עליו לנהוג. אך לא תמיד האפשרות להתייעץ עם רב היא קלה וזמינה, ואנו במצוקה. לא תמיד אנו ברי מזל למצוא את הרב המתאים בזמן המתאים, מה שיוצר פיתוי לוותר על ההתייעצות. אך אם נוותר על כך נפסיד יותר ממה שנראה לנו במבט ראשון. ויותר כזה הוא וויתור על עקרון חשוב מאוד של הליכה בדרכי התורה בכל תחומי החיים.

לאחר שנתאמץ, נחפש ונמצא רב אישי שאנו יכולים להיפתח מולו, ולהיוועץ בו בתחומים שונים בחיינו, נגלה שהדבר משתלם. קירבה לתלמיד חכם פיקח והתייעצות עמו, תתגלה לנו כדבר שמעניק ביטחון לחיינו ומאפשר לנו לחוש שאנו באמת הולכים בדרך התורה.

מעלה נוספת ברב אישי, קיימת בתחום החינוכי. כאשר ילדינו ישמעו מאיתנו שוב ושוב ש"יש לנו רב", ש"הרב אמר" וש"צריך לשאול את הרב", הם יפנימו את העיקרון הנעלה, שהתורה מלווה אותנו ומדריכה אותנו בכל תחומי חיינו. רווח זה הוא 'רווח נקי' מהצד, שנרויח

"דני, תאסוף מיד את הקפלה", "שושי, תסדרי את החדר שלך, עוד מעט שבת!", "יעקב, תיכנס מהר למקלחת, אין זמן! מאוחר!" הקריאות הללו, שנשמעות בבתיים יהודיים רבים, בדרך כלל נתקלות משום מה בחוסר ציות, שלא לומר התעלמות... מה כבר ביקשנו? שבת תיכף נכנסת וכלום עוד לא מאורגן. זוזו כבר, ילדים, תעזרו לאבא ואמא להכניס שבת ברוגע (?) ובשלווה (?)...

האם יש טכניקה מסוימת, שעל ידה אנו יכולים להניע את הילדים לרצות לעזור בהכנות לקראת שבת? בידינו להביא את ילדינו היקרים למצב בו הם ירצו לסייע בהכנות לשבת, ולבצע את המוטל עליהם לכבוד שבת. ניתן לעשות זאת על ידי הגדרת המטלות כ"קבלת השבת של דני/שושי/יעקב".

בכל בית יש את "קבלת השבת של אמא" - הדלקת נרות שבת קודש. יש גם את "קבלת השבת של אבא" בבית הכנסת. אנו, ההורים, יכולים ליזום גם את "קבלת השבת של שושי" - סידור החדר שלה. "בואי שושי, נראה איך את עושה את ה'קבלת שבת' שלך"; "דני החמוד, בא תקבל את השבת ותאסוף את המשחקים". כאשר נוגש אל ילדינו, לא תבטיעה אלא בהצעה לעשות את ה"קבלת שבת" שלהם, הם ירגישו 'גדולים' גם להם יש "קבלת שבת", והם ישמחו לעשות אותה ולסייע בהכנות לקראת שבת.

להאזין לו? מדוע שלא הקב"ה את משה אל עם הנתון בקוצר רוח ועבודה קשה, לספר לו על הגאולה ועל הכניסה לארץ ישראל? האם לא היה מתאים יותר להמתין לשעת כושר, בה יהיה העם כשיר יותר לבשורה זו?

דבר גדול באה התורה ללמד אותנו כאן. גם כאשר אדם נמצא ב"קוצר רוח ועבודה קשה", יש טעם לדבר איתו על גאולה. הוא לא מקשיב, הוא לא מסוגל להאזין לבשורה, אבל הוא כן קולט את השינוי המתחולל באווירה. הוא בכל זאת שומע על עולם מתוקן יותר, גבוה יותר. בני ישראל לא שמעו אל משה, לא קיבלו את הבשורה, אבל משהו בכל זאת "נדלק" שם. מישהו דיבר על גאולה. מישהו טען שהסוף קרב ובא.

עתידי טוב יותר

למרות שבני ישראל לא היו מסוגלים להפנים את הבשורה העוצמתית של הגאולה, אך את המושגים של הגאולה הם כן יכלו לקלוט. יש עתיד, יש אופק, יש סוף לגלות. כך מכין הקב"ה את עם ישראל לשינוי העתידי במצבו.

גם אם אנו נמצאים לעיתים ב"עבודה קשה", ואולי אפילו ב"קוצר רוחני" - אל לנו לשכוח את המושגים הגבוהים אליהם אנו שואפים. אסור לנו להסתפק במצב הנוכחי, עלינו כל העת להסתכל קדימה, אל אופק רוחני איכותי יותר, שלעברו אנו שואפים באמת להתקדם.

כאשר מגיע משה רבינו למצרים ומבשר באוזני עם העבדים העברי את בשורת הגאולה הקרובה, הוא מספר לעם על חמשת שלבי הגאולה - "והוצאתי, והצלתי, וגאלתי, ולקחתי, והבאתי" - סוף סוף, לאחר שנות שעבוד קשות מתחיל האור לבצבץ בקצה המנהרה.

תגובתם של היהודים לדברי משה הייתה, לא פחות ולא יותר, התעלמות - "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה". העם המעונה, המושפל, המשועבד, לא יכול היה אפילו להאזין לבשורה שכזו. אך אם נשים לב, נמצא כאן שתי סיבות מדוע לא האזין העם למשה: האחת היא 'קוצר רוח', והשנייה 'עבודה קשה'.

מהו 'קוצר רוח'? האור החיים הקדוש מבאר ש'רוח' הכוונה לרוחניות. ובלשונו "לצד שלא היו בני תורה לא שמעו, ולזה יקרא קוצר רוח, כי התורה מרחבת ליבו של אדם". כלומר, מעבר לעבודה הקשה שהפריעה להם לשמוע את דברי משה, היו בני ישראל 'קצרים' ברוחם-רוחניותם, ולכן לא היה בליבם את הפנאי לקלוט את בשורת הגאולה המשמחת. השילוב של שני המפריעים הללו, עבודה קשה וקוצר השגה רוחני, מנע מבני ישראל לשמוע אל משה.

שינוי באווירה

מדוע, אם כן, בישר להם משה את בשורת הגאולה, בשעה שהיו במצב שלא איפשר להם

הלכה למעשה

הרב ארי נתנאל מור, רב ומו"צ בביתר עילית

שאלה: המעסיק שלי מבקש ממני למסור מידע אודות עמיתי לעבודה, ביחס לתפקודם בעבודה. האם הדבר מותר או שעלי להתחמק מכך?

תשובה: בכל מקום בו יש חשש שמסירת המידע עלולה להזיק, להפחיד, לגרום חוסר נוחות, או גנאי לעמיתך לעבודה, הדבר אסור מן התורה, אלא אם כן יש במסירת המידע תועלת והתקיימו בו "דיני תועלת" שיפורטו במקורות.

המקורות בהרחבה: אסור מן התורה לספר, לרמוז או לכתוב דבר העלול לגרום נזק ליהודי, בין אם הנזק הוא כספי, גופני, נפשי, נזק לשמו הטוב או כל נזק אחר. כמו כן אסור לספר כל דבר העוסק בחסרונותיו של הזולת גם אם אין בדבר נזק. גם במקום בו הימנעות מסיפור תגרום לאדם להינזק מבחינה חברתית או כספית, אסור לו לספר, וחייב אדם למסור את כל כספו ובלבד שלא יעבור על לאו אחד מן התורה, וחייב להימנע מכך אפילו במחיר איבוד משרתו. לכן אין למסור מידע על עמיתים לעבודה אפילו אם המעסיק מאיים עליך בפיטורים או קיצוצים, אלא אם כן יש בדבר תועלת, למשל לסייע ולהגן על אחרים מפגיעתו של זה, או להגיש עזרה למי שנפגע ממנו.

גם במקום בו מטרת מסירת המידע נכנסת תחת אחת מהגדרות התועלת ה"ל", למשל אם המטרה היא להגן על המעסיק מנזקים שגורמים לו עובדיו, מותר לספר רק לאחר שנתבררו לחלוטין הדברים הבאים:

- א. שהדברים אמיתיים וידועים לך ממקור ראשון. ב. לאדם המדובר אין הצדקה למעשיו או התנהגותו. ג. תוכחה אינה משפיעה עליו. ד. שהדברים יימסרו בצורה מדויקת. ה. כוונת המספר צריכה להיות אך ורק לתועלת ואינו מתענג על הטלת דופי באחר, וכן שהמספר אינו משיג שום הנאה כתוצאה מסיפור הדברים. ו. אין כל מוצא אחר להשיג את התועלת הרצויה מלבד מסירת המידע למעסיק.
- כיון שקשה מאד במציאות לדעת באופן ברור שכל תנאים אלו יתקיימו, בלי להיות בקי בפרטי ההלכה, לכן הלכה למעשה יש לברר בכל מקרה ובכל סיפור את ההלכה ממי שמוסמך לכך, ואין להכריע בזה לבד.

מכון מצוות ה' mitzvathashem@gmail.com

מדברים חינוך | הרב שלמה ברוך בלוי

מנחה זוגי ויועץ חינוכי

תחת הטלית של אבא

בימי אונתנו אם נזכה, בסופו של דבר, להעמיק גם באיכות ובמהות. אך לא כל ילד יכול לקיים דברים שקשים לו לקיים, עבור איזה עונג עתידי שעדיין לא טעם אותו מעולם. הגישה הנכונה, אם כן, היא לתת לו לטעום מאותו תענוג, כדי שירצה ממנו עוד. אם נכריח את הילד שלנו להתפלל, ונלחם איתו על התפילה, אנו רק נרחיק אותה ממנו ונשניא אותה עליו עוד יותר.

העונג הגדול יבוא כאשר תהיה לו תחושת שייכות. כשהילד ייכנס, כמו במשל הטלית, לתוך מעגל המתפללים, כבר לא יהיה צורך לעוררו לתפילה, היא תהיה חלק ממנו, הוא יתאווה לתפילה...

כמה שזה מדהים. אם נתבונן, אין חילוק בין מבוגר לילד אלא רק בפיתוח הכישרון ולא בכישרון עצמו. לעיתים, כל העדיפות של המבוגר הוא בידע וניסיון, שאותם אין לילד - מטבע הדברים.

אבא שבאמת רוצה שהילד שלו יעמוד בתפילה לפני ה', צריך לפעול בדיוק כמו שפועלים עם מבוגרים. אם נניח, היינו נדרשים, להחדיר מוטיבציה לתפילה אצל אדם מבוגר, לבטח היינו עורכים שיחות מעמיקות אודות הבואר ועל גודל הזכות לעמוד לפניו בתפילה וכדומה.

האם יש סיבה שלא נעשה זאת עם ילד? האם אינו מוכשר להבין דברים כאלו? התפלאו לשמוע. הילד, בתום לבו וטהרתו - מסוגל להפנים את המסר היהודי הזה, הרבה יותר ממבוגרים רבים. לבו הנקי והטהור - מכיל את האלוקות. רק צריך לדבר איתו על זה.

בהצלחה!

ליצירת קשר: 8647729@gmail.com

שאלה: הבן שלי בן השמונה אינו רוצה להתפלל, לא מתחשק לו ללכת לבית הכנסת והוא אינו מראה עניין בתפילה. מה עלי לעשות? להכריח אותו? איני רוצה להשניא עליו את התפילה. מה עושים? איך אגרום לו להתפלל בלי להכריח אותו?

תשובה: מנהג ישראל עתיק, נפוץ בכמה קהילות בברכת כהנים, שהאבא מכניס את ילדיו הקטנים תחת טליתו המוסטת עד למטה מחזהו, כי אין להסתכל על ידי הכהנים מחמת השכינה השורה עליהם.

זו הסיבה שהאבות נוהגים את המנהג הזה, אבל הסיבה שהם, הילדים הקטנים, דוממים ושותקים בכובד ראש תחת סיכון מחמם ודי מחניק היא אחרת - באותם רגעים נעלים, הם חשים שהם שותפים למשהו נעלה מאד. לא רק האבא הגדול יש לו טלית, עכשיו גם אנחנו שם!

זו נקודת חינוך חשובה ומעניינת. הגישה הזו אומרת, שבמקום לנסות להשפיע על הזאטוט, כדאי אולי יותר להכניס אותו אל עולם התפילה לא כמושפע אלא כמשתתף פעיל, כלומר, להפוך את החוויה לחלק ממנו.

הרבה הורים נבוכים מול הילד שלא מוכן להתפלל בשום אופן. הם רואים בעיני רוחם, את הצער שיהיה להם, כאשר הנער-ללא-תפילה יגדל ואין אלוקים בלבו. מלבד השטות הזאת - לייחס לפעוט עתיד שכזה, ללא שום סיבה - צריך להבין, שבמקום עמוק יותר בליבו של האב, גם הוא עצמו אינו מבין את מהות התפילה, שהיא התחברות מוחלטת לבורא. אם הוא היה מבין את עומק העניין של התפילה, הוא לא היה כועס שילדו אינו בדרגה זו.

נכון שהקיום היבש, היומיומי של החוקים,

לעשות את השבת (הלכה למעשה)

קשה, הוא דבר ראוי ונכון ביותר. אולם אם צריך לבחון להעמידו בכור המבחן, אין לעשות זאת בשבת קודש, אלא אם כן ברור לאב בוודאות שהילד שולט בדברים ומצפה ומתענג להראות את ידיעותיו. אולם אם מכיר בבנו שלפעמים מתקשה מעט, ועלול להיגרם צער ועגמת נפש לו או לבנו, ימצא לכך זמן אחר ולא בשבת, כי השבת ניתנת לעונג ואסור לגרום כל עניין של צער בשבת [ועוד שגורם לילד אימה וסלידה מיום השבת].

ואדרבה יום השבת הוא יום מוכשר להטיף לבני ביתו בנועם, ולהראות להם את העונג והאושר שבתורה ובמצוות, ואף שכל דרך החינוך תמיד צריכה להיות מבוססת על קו זה, להראות את יתרון האור על החושך, אמנם יום השבת הוא הזמן היותר מתאים לכך, כי ביום הזה ניתן לאדם הסגולה להרגיש זאת במוחש, ואז יוכל למסור את הדבר לצאצאיו ובני ביתו. לתאר במילים באופן חי ולהביע כמה טוב לנו שאנו יהודים, ואשרינו שזכינו לתורה הקדושה, ומה נעים גורלנו שזכינו להיות הנכבדים יושבי פסגת העולם, קרובים כמו בני משפחה כביכול למלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. וכך יביע את רגשותיו לאוזני בני ביתו, ובנוח עליו הרוח גם ירבה להתרגש ולהתלהב עד שיפצח בשיר וגינוני מחול מרוב תענוג ושמחה על כך.

זמן להחזיר רוממות ונועם בתפקיד היהודי

והנה סעודות השבת הם כמעט הזמן היחיד בו יושבים כל בני המשפחה יחדיו, באופן של חביבות ונועם, 'הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד'. והוא זמן מתאים להשריש את כל היסודות והדברים שאבי המשפחה רואה לנכון להחזירם, או בעניינים שצריכים חיזוק, אמנם בתנאי שמשכיל לעשות זאת באופן חיובי בנועם ורוך, ולא בצורת טרוניה והתמרמרות. כגון על ידי משל או סיפורים מגדלותם ומארחות חייהם של גדולי ישראל. או שמביע התרגשות והתלהבות מהנהגה יפה שראה אצל מישהו, ומגלה דעתו שירוה הרבה נחת אם גם בני משפחתו יעשו כן, וכדומה. ובדרך זו הדברים חודרים אל הלב והשפעתה מרובה לאורך ימים.

והזמן הגדול הזה מתאים במיוחד להחזיר ענייני שמחה בעבודת ה'. את רגשי היקר והנועם שיש בתורה, במצוות, בתפילה. לחזק ולהשריש כמה טוב וכמה נעים הוא להיות יהודי נאמן לתורה ולמצוות. מה קדושה היא התורה המחכימה את לומדיה, מרוממת אותם ומעדינת את רגשותיהם, אשרי הזוכה לכתרה - הנקנה בעמל ושקידה - ומתקדש בקדושתה.

בשבת יש להרחיב את הדיבור לעורר רגשות שמחה מהעניין של היותנו עם ה', מן ה'אתה בחרתנו, אהבת אותנו, רצית בנו, רוממתנו, קדשתנו, וקרבתנו'. להתענג על זה שאנו בני המלך ומטרוניתא למלך, על השראת שכינתו עלינו וקדושתו בתוכנו, על התורה הקדושה תורת חיים שזכינו לה, על השבתות ומועדים שהנחילנו.

וכן הוא זמן ראוי לשוחח על הימים הגדולים הקרובים ובאים, כאשר יד ה' נטויה עלינו לגאלנו שנית להביאנו לימות המשיח במהרה.

ועוד מעבר לזה בעולם הבא, בו נשב עטרותינו בראשינו ונהנין מזיו השכינה, והדברים הנפלאים המפורשים בחז"ל על תקופה זו - והתהלכתי בתוכם 'איהיה מטייל עמכם בגן עדן' אשרינו מה טוב חלקנו. ואם הזמן מוכשר לכך, יכול גם לפתוח בשיר וסממני ריקוד על כך.

וגם את עצמו ילמד האדם לשמוח בכל עת ולהודות על הטוב הנשגב שזכינו לו, ובפרט בשבת קודש שבו אנו במצב של רוממות וקדושה מדושני עונג שבעים ומבוססים מטובו, עלינו להתבונן בחלקנו וגורלנו עד שנבוא לשמחה עצומה ואושר נפלא.

מצוות השבת מהווה חלק נכבד בעולמו של היהודי, הן מעצם העובדה שיום השבת הינו שביעית מחייו, והן משום שהשבת היא מיסודות היהדות ועמודי התורה, אחת המצוות המרכזיות הנמנית בעשרת הדיברות, וקדושתה גדולה מכל הזמנים [ועונש המחללה הוא כחמורות ביותר]. 'כי יום גדול וקדוש הוא לפניך לשבת בו ולנוח בו באהבה'.

הסעודות - זמן נעלה של קירבת ה'

על האדם לדעת שכל סעודות השבת הן סעודתא דמלכא קדישא, ועליו לגשת לסעודות אלו בהתרגשות ורטט קודש, שהוא נמצא עתה בדרגה נפלאה של קירבת ה' ומשתתף בשמחת המלך הקב"ה, וכלשונו "חז"ל 'כמלך שיושב והכלה יושבת כנגדו'. המאכלים הם מאכלי המלך וכדאיטא בספרים שמאכלי שבת הרי הם כאכילת קדשים, ותיקנו הקדמונים לשורר זמירות לסעודות השבת, אשר בהן יביע האדם התרגשותו והתלהבותו מהמצב הנעלה הזה שבסעודת שבת קודש [ופשוט שהצורה הנכונה לנגן את הזמירות כשהן עולות מתוך לב נרגש בשמחה ותענוג].

לשתף את בני הבית ביצירת שבת רוממה

בדרך כלל את עיקר מצוות השבת מקיימים בבית עם כל בני הבית, וצריך איפוא לשתף את בני הבית בעשיית שבת נעלית. עלינו להכין דברי תורה ודיבורים מתאימים, ובימינו ישנם ספרים רבים למטרה זו. ויש לשים לב לכך ולהתכונן מראש, ולחפש דרכים איך להאזיב את השבת על בני המשפחה.

שבת הוא יום מתאים להחזיר בלבנות הילדים עניינים חינוכיים. מכיוון שהוא יום נעים והלב פתוח, אפשר להביע רגשי שמחה על כך שאנו עם ה' והשראת השכינה בתוכנו, לבטא את האושר שבחינו עם התורה והמצוות. לספר סיפורים על גדולת עם ישראל, בעבר ובעתיד. סיפורים על גדולי ישראל ואורח חייהם האצילי, רוממותם, דביקותם בה' ובתורה, ורוח הקדושה האופפת אותם. וצריך להיזהר לא לנצל את השבת לחינוך של תוכחה, אלא רק באופן חיובי, ללמד את הילד ולספר לו ידיעות ועניינים בהתאם לרמתו, להנחילו בנועם את דרך ה' לעשות צדקה ומשפט.

עונג ומנוחה - לראות אך טוב

אמרו חז"ל - ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך - כשתבוא שבת יהא בעיניך כאילו כל מלאכתך עשויה (רש"י שמות כ, ט בשם מכילתא). ובעומק הדברים אין הכוונה רק להימנע מטרדת מחשבת עבודה ומלאכה, אלא תהיה שלוה נסוכה בליבו כאדם שכל מלאכתו עשויה והכל מושלם על הצד הטוב ביותר.

ובוודאי שהדברים אמורים במיוחד כלפי בני ביתו וצאצאיו, שאף שמצד חובת החינוך מוטל עליו לפעמים לאחוז במוסר אב ולהשמיע גערת תוכחה, אך יום השבת אין הוא יום של חסרונות כלל, ואין רואים בו אלא טובה, ולא יאמר ולא ירמוז כל דבר ביקורת, ולא יראה אלא את המושלם והיופי שבכל דבר [וגם כאשר יש צורך להעניש, הרי אין מקום לזה ביום שבת קודש].

שבת הוא יום, בו אין רואים כלל מומים, בשבת רואים רק את המעלות והשבחים של בני הבית. אין פנים זעומות וזעופות, רק הארת פנים חיוך ושמחה. ומביעים רגשי אהבה ידידות והערכה, לשוחח בנעימות דרך טיול ועונג. בשבת כל ישראל מלכים הם.

שבת אינו זמן למבחינים

וכמו כן לגבי השינון עם הילדים על תלמודם, שהדבר תלוי באופי הלימוד. שאם הוא בדרך של לימוד שלומד עם הילד בחביבות ומבאר לו כל דבר

שמה פרסום זה יכול להיות שלך

לפרסום: pr.helki@gmail.com

בשבילך | בשביל המיוחד שלך

אליק, חברת

לשמור על הילדים. כל כך מזמן לא נחת בצהריים! את קמה רעננה ומלאה כוחות. אפשר שאת יוצאת עם אחד הילדים לטיול נחמד, או לקניית נעליים. אולי נוסעת לחנות קצת מרוחקת, ורוכשת לעצמך משהו שרצית כבר מזמן, אבל לא היה לך פנאי לקנות. את לא מתאמצת לרצות אף אחד, אינך כועסת על מה שאומרים לך וגם לא נפגעת, את לא מריצה אף אחד לעשות שום דבר, וגם לא את עצמך, לא מעדכנת רשימות כל שהן, לא תומכת ולא נתמכת. חוטי התקשורת מובילים אותך אל עצמך, או אל מי שאת בוחרת, בשיקול דעת ולב, לתקשר אתו, לא בחיוב או מענה אוטומטי נטול שיקולים.

אחר כך הנייד חוזר מהתיקון, או נמצא, או שאת קונה חדש. ברור, את זקוקה לו, למרות החוויה היפה שחווית כשהוא יצא קצת מחייך. אבל החוויה הזו הייתה טובה ונתנה לך חירות, והיא מעוררת מחשבות: אולי יש בחייך עוד כמה עזרים, שכדאי להוציאם מפעם לפעם לחופשה? אולי יש עוד כמה מטרות שהשתעבדת אליהן, והן הפכו להיות לך אדונים? אולי אפשר לעבור, מפעם לפעם, יממה בלי ניקיונות קפדניים, או ללא תחרות עם פלונית, או בלי לבדוק בקפדנות את שעורי הבית של הבנות? אולי תוכלי לפנות שבוע שבו לא תדעי מה קורה במריבה הבוערת בין חמותך לאחת מגיסותיך? אולי ניתן להוציא לכמה ימים מהחיים את הערותיך לבעלך על סדר יומו או לילוי? והרצון להצטיין, או להראות מצטיינת - שמא ניתן לוותר עליו לכמה ימים, ולהודות בפני עצמך ובפני הסביבה שאינך מצטיינת, אלא מנסה ולפעמים לא הולך לך? נסי לארגן לך חופשות קטנות; הן נהדרות.

חולבת אליק

נחמה

תגובות: helki.baamali@gmail.com

קרה לך שהנייד שבת? אולי נגמרה הסוללה, אפשר שהוא אבד לך, נגנב או התקלקל. נאנחת מרה, והשלמת עם המציאות. עכשיו תהיי כמה שעות, ואולי יממה או שתיים (תלוי בחומרת האירוע, ובנחישותך לטפל בו) בלי הנייד. איך תוכלי לקרוא לבעלך, שיבוא לקחת אותך מהצרכנייה, בסיום הקניות? איך תזכירי לבנים, בעודך בנסיעה, ללבוש מעילים? איך ואיך ואיך... ואז מישהי בסביבתך, לא מדי חכמה, ואולי דווקא כן, אומרת לך בטון שבו יש לומר קלישאות מסוג זה: "ומה עשתה אמך לפני שהיה לה נייד? איך גידלה וחיתנה ילדים? ומה עשו הסבתות, שלא היה להן נייד עד יום צאתן מן העולם? תחשבי שאת חיה דור וחצי קודם!"

טוב, אין לך אופציה אחרת, ועל כן את נכנסת ליממת דממת הנייד. בתחילה זה קשה, את מרגישה כאילו חסר לך משהו בסיסי. ידיך מחפשות אותו, מחשבתך מחפשת אותו, התודעה שלך מרפרפת כל הזמן על פני כיסויך, שולחן העבודה שלך, תיקך וארנקך. אבל חולפת שעה, חולפות שלוש, ואת מוצאת את עצמך במין שקט ונינוחות שמזמן לא ידעת כמותם. את מתרכזת בעבודה פי שניים מהרגיל, קוראת ספר בהתעניינות שאינה מוסחת מדי כמה דקות, המתח מה קורה עם זה וזאת ואלו - מרפה, כי אין לך דרך לברר זאת, אז אין טעם לחשוב מה אולי קורה בכל רגע נתון.

פתאום את מוצאת זמן לעצמך, ומגלה בך מחשבות מעניינות, חלקן משמחות וחלקן מדאיגות. את רואה דברים שלא ראית, למרות שהם היו במרחק חצי מטר מחלון מטבחך או מדלת המשרד שלך.

את מכינה תבשיל חם לארוחת ערב, כי נעים להגיש מרק או פשטידה בלילה חורפי גשום. אולי את הולכת לנוח שעה, בין ארבע לחמש, ומבקשת מהבכורה

מה שחיפשת

בפינה זו נרכז מידע תורני - חינוכי לגברים ולנשים. שיעורים, הרצאות, קבוצות, פרויקטים שונים ועוד. אנו משתדלים לבדוק את המידע, אך אין בפרסום זה משום אחריות על התכנים המתפרסמים.

נשמח לקבל מידע מסוג זה בדוא"ל: helki.baamali@gmail.com

'לדעת ללמוד' - עבור הן שבישיבה

<<< בימים אלו מופיעה בחנויות מהדורה נוספת בכריכה קשה, של הספר המצליח 'לדעת ללמוד' מאת הרב ברוך צבי גרינבוים שליט"א. הספר עוסק בדרכי לימוד הגמרא, ומיועד עבור בני ישיבות המעוניינים בהדרכה יעילה ומפורטת.

בחורים ואברכים רבים שקראו את הספר מעידים על תוכנו הייחודי, והוא עוסק באופן מעשי בצורה הנכונה והיעילה של לימוד הגמרא, ובאופנים בהם יוכל תלמיד הישיבה להתקדם ולהתעלות.

ספר מתאים ביותר כמתנה לבנכם שבישיבה!

דת ומדינה

<<< בשנת 1972 נפגש הרב ישראל מאיר לאו, אז רב שכונה צעיר בתל אביב, עם דוד בן גוריון ראש הממשלה הראשון. שיחתם התארכה לכדי 3-4 שעות. הרב לאו מספר את רשמיו המפתיעים מאותה שיחה ונוגע בסוגיות בוערות ואקטואליות של דת ומדינה. הרצאה שחובה לשמוע.

פנו לכם שעה שקטה, כנסו לאתר 'הידברות'

<http://www.hidabroot.org>, כתבו בלשונית החיפוש 'דת ומדינה'

והגיעו מיד להרצאתו המרתקת של הרב לאו. כושר דיבור נדיר בעוצמתו

מלווה במסר יהודי שורשי ומוטעם בזיכרון צלול ומפתיע.

המסר החד והברור שתרכשו מהרצאה זו ילווה אתכם שנים!

רעיונות קצרים לפרשת השבוע

<<< אתר 'להבין' <http://www.lehavin.co.il> מגיש סדרה של מאמרים

קצרים, מעניינים ואקטואליים, לכל פרשה. בלשונית 'פרשת השבוע'

שכדף הבית, לחצו על החומש והפרשה אותה אתם מחפשים,

ותקבלו רשימה של מאמרים יפהיים על פרשת השבוע.

חמות וכלה? יש סיכוי!

<<< את מאמרה הקצר והמעניין של צפורה בראבי בנושא היחסים שבין כלה

וחמותה, תוכלי לקרוא באתר ברסלב <http://www.breslev.co.il>

כנסי לאתר, ולחצי על לשונית 'משפחה וזוגיות', שם תמצאי בקלות את

המאמר שיתן לך כלים כיצד לנהל יחסים תקינים, בין אם את הכלה ובין אם

את החמות.

אבא ישאל את הרב | ש. גרין

לפני מספר שבועות התקשרה אליי אישה ובפיה בקשה: "תעזרי לי. אני ממש נואשת. יש לי בעיה גדולה ואני חייבת את הסיוע שלך!"

הבנתי שהנה מגיעה עוד פניה של אישה שיש לה בעיה פנימית עם עצמה, או בעיה בתוך הבית. "כן", השבתי, "ספרי לי במה אוכל לעזור לך, כולי בשבילך".

לתדהמתי לא היה גבול. האישה מיצתה את הבעיה הגדולה שלה במשפט אחד: "תעזרי לי למצוא לבית שלנו רב!"

"רב?!", תמהתי, "אישה צריכה רב? ו...חוץ מהבעיה הזו הכל טוב לך?"

"לא" - הסבירה מעבר לקו - "לא טוב לי. כי אין לנו בבית רב!"

לא אלאה אתכן בשיחה הארוכה שניהלנו. רק זאת אומר: האישה הזו פקחה את עיניי להבנה חדשה: אנחנו - נשים שהן עיקרו של בית - צריכות לדאוג לכל כך הרבה דברים עבור הבית שלנו. אנחנו צריכות לדאוג לקניות, צריכות לדאוג לסדר ולניקיון, צריכות לדאוג לביגוד וצריכות לדאוג למזון, ויש לנו עוד דאגה מאוד מאוד גדולה: אנחנו צריכות לדאוג שיהיה לנו רב לבית שלנו. עלינו לדאוג שה'בית' שלנו יידע שישנה סמכות רוחנית שאנחנו פונים אליה.

החיים שלנו מאתגרים ומפתיעים. פתאום אנו עומדות בצומת בחיים כשאנחנו רוצות להגיע להחלטה חשובה: החלטה על מקום מגורים, החלטה על בחירת עבודה, החלטה על הילדים שלנו.

פתאום אנו מתמודדות עם בעיה חינוכית שהתעוררה, וקשה לנו להגיע להכרעה.

פתאום אני מרגישה בחושים האימהיים שלי שהילד שלנו לומד עם חברים שאינם לרוחנו. פתאום שכנה מספרת לי על שינוי שהחלט בביתם ואני מתלבטת אם זה מתאים גם לנו.

ואז אנו מרגישות שאנחנו רוצות לשמוע מבט אמיתי, מבט לא משוחד, בלי התערבות של ההורים שלי או ההורים שלו, בלי אינטרסים ונגיעות שלי או שלו...

אני רוצה מישהו שידריך אותנו איך לטפל נכון, מה לנהוג, כיצד לפעול.

בתחנות העצירה האלו אנחנו צריכות לדעת שיש לנו על מי לסמוך. יש לנו מי שגדול מאיתנו, שראייתו רחבה ורחוקה יותר, שהבנתו חכמה, שרוחו גבוהה. שהבעל שלי הולך להתיעץ עמו, ושנינו סמוכים ובטוחים שההחלטה שתתקבל היא האמיתית והטובה עבורנו.

האישה שהתקשרה חשפה בהמשך השיחה כל מיני בעיות והתמודדויות, אך היה ברור לה כי המענה והפתרון להכל הוא: תעזרי לי למצוא לבית שלנו רב!

והיא צדקה.

העולם היום כל כך פותח שערי. בעלינו העמלים נחשפים לעולם על כל שינויותיו, ואם לומר את האמת, הרי שלפעמים אנו קצת חוששות. מה יביא העולם אלינו? מה יצליח לחודר בעד דלת ביתנו?

אבל אם אבא ואמא והילדים יודעים ש"אבא ישאל את הרב", אז לכל התלבטות יש הכרעה, לכל מצוקה יש מענה, לכל ויכוח יש מסקנה, ולכל בעיה יש פתרון.